

مندایانی بههرم‌مند. . رازا شوان

لای روی زانستیپ‌وو، چ‌ندین زاراو هان ک‌ گوزارشت ل‌ چ‌مکی
(مندای‌ بههرم‌مند) د‌کن و ه‌مان م‌ب‌ست د‌گ‌ی‌ن. و‌ک (مندای‌
ب‌توانا)، (مندای‌ داه‌ن‌ر)، (مندای‌ بلیم‌ت)، (مندای‌
ه‌ک‌وتوو)، (مندای‌ ل‌هاتوو)، (مندای‌ با‌اد‌ست)،
(مندای‌ ز‌رزان) ، ... هتد.

ئ‌م زاراوان‌ ه‌رچیپ‌کبن، گوزارشت ل‌ پ‌ل‌ک ل‌ مندایانی
ئاسایی د‌کن، ک‌ د‌ک‌ون‌ ژ‌ر چ‌تری پ‌رو‌ردی تایب‌تیپ‌وو
و ل‌ رووی زیر‌کی ئ‌ق‌یی‌وو جیاوازیان ل‌گ‌ مندایانی ئاسایی
هاوت‌م‌نیاندا ه‌ی‌، ل‌وان ب‌ ج‌ش و خر‌شتر و ه‌شیارترن.
ب‌گومان ه‌موو خ‌زان‌کان ح‌زد‌کن ک‌ مندای‌کانیان
ب‌هرم‌مند و داه‌ن‌ر و جیاواز و ناواز‌بن، تا شانازی ب‌
خ‌یان و ب‌ داه‌نان‌کانیان‌وو ب‌کن. ب‌ام ح‌ز شت‌ک‌ و
توانا و بههر‌ شت‌کی ترن.

د‌ش‌ مندایانی بههرم‌مند، ل‌ بوار‌ک یا زیاتر ل‌ بوار‌کدا
ه‌ک‌وتووبن، و‌کو ل‌ رووی ه‌زری و داه‌نان و ک‌م‌ل‌ای‌تی و
ج‌ست‌یی و هون‌ری (موزیک، ه‌پ‌ک‌، س‌ما، گ‌رانی، شان‌) و
ل‌ بوار‌ی ئاکادیمی و و‌رزشی و ت‌کن‌ل‌ژی و بوار‌کانی ک‌دا.
ئ‌م مندای‌ بههرم‌ندان‌ پ‌ویستییان ب‌ ستراتیژی و میکانیزی
جیاواز ه‌ی‌. پ‌ویستییان ب‌ ب‌رنام‌ و پ‌ر‌گرامی پ‌رو‌ردی
پ‌ش‌ک‌وتوو ه‌ی‌، ک‌ ل‌ ناو‌ک‌دا جیاواز‌بت ل‌گ‌ ب‌رنام‌ و
پ‌ر‌گرام‌کانی مندایانی ئاساییدا، چونک‌ ب‌رنام‌ و
پ‌ر‌گرام‌ گشتیپ‌کان، ح‌ز و ئار‌زوو و هیوا و خ‌ون‌کانیان
م‌ست ناک‌ن.

مندایانی بههرم‌مند ل‌ ه‌موو تو‌ژ‌کانی ک‌م‌ل‌ای‌تی و ئابووری و
ئاینیدا ه‌د‌ک‌ون.

ل‌ تو‌ژ‌ین‌وو‌کانی پس‌پ‌راندا، ئ‌و راستیپ‌ د‌رک‌وتوو، ک‌
ز‌رب‌ی بههرم‌ندان و بلیم‌تان و داه‌ن‌ران و س‌ر‌کرد‌
ه‌ک‌وتوو‌کان، ل‌ خ‌زان‌ ک‌م د‌رام‌ت و ه‌ژار‌کاندا
پ‌گ‌یش‌توون و ه‌ک‌وتوون.

تا ئ‌ستا گ‌ل‌ پ‌ناس‌ی جیاواز ب‌ دیاریکردنی چ‌مکی (ب‌هرم‌مند)
کراو. ب‌ کورتی و ب‌ چ‌ی‌ باس ل‌ ه‌ند‌ ل‌و پ‌ناسان‌

دکـښـن:

پـښـناسـ کلاسیکـیـکان، سـرنـج وړـدیـان لـسـر ئـو یـ کـ تـوانـای
ئـقـی، کـ گـوزارـشـت لـ بـهـر مـنـدی و زیر کی د کات، تـنـیا
پـوـر بـ پـښـناسـ کـردنـی مـنـدا ی بـهـر مـنـد.

ئـم پـښـناسـ یـش، بـ بـچـوونـی (هـلـیـنـگ رـس) و (تـیرمـان)
د گـډـتـو. سـرنـجـیـان لـسـر تـوانـای گـشـتی ئـقـی بـو. کـ لـلـی
تـا قـیـکـردنـو کـانـی زـیر کـیـو دـرد کـو.

کـمـترین رـښـی زـیر کـیـشـیـان بـ (۱۴۰) نـمر د یـار یـکـر د و. کـ
سـنـو وړی نـوان مـنـدا ی بـهـر مـنـد و مـنـدا ی ئـاسـایـی.

(رینـزولـی) بـم شـو یـ پـښـناسـ ی بـهـر مـنـدی د کات: "مـنـدا ی
بـهـر مـنـد، ئـو کـسـ یـ کـ تـوانـای کـی ئـقـی بـای لـ
داهـنـانـدا هـیـ."

سـبـار ت بـ پـښـناسـ ی (وـیـتی) ش، کـ ئـو پـښـناسـ یـی کـ کـمـمـی
ئـمـریکـی پـسـنـدی کـردو و و پـشـتی پـد بـسـتن، وـیـتی
دـت: "مـنـدا ی بـهـر مـنـد ئـو کـسـانـن کـ هـمـیـش لـ
بـوار کـانـی مـوزیـک و هـونـر یـان سـر کـردایـی تـیـکـردنـی
کـمـمـایـی تـیـدا، بـ پـلـیـی کـی سـرنـجـا کـش نـمایـشـکـاری بـرزن."

هـر یـکـش لـم زـانا پـسـپـرانـش (وـاس، کـوچـان، کـکـس، دـکـتـر مـا کـیـنون،
مـاریـا شـیـفل) و زـایـانـی کـش، هـر یـکـیـان کـمـمـک سـیـما و
تـایـبـتـم نـدیـی کـانـی مـنـدا ی بـهـر مـنـدیـان د یـاری کـردو و.

کـمـمـی نـیـشـتـمـانـی مـنـدا ی بـهـر مـنـد (دی سی) لـ و اـشـنـتـن
لـ ئـمـریکـا. جـخت لـو و د کات و کـ هـرچـنـد پـښـناسـ ی زـر بـ
بـهـر مـنـدی هـی، بـمـام هـمـو و یـان تـو خـم کـی هـا و بـش
لـخـد گـرن، وـات: "بـهـر مـنـد، کـسـک کـ ئـاسـت کـی نـا واز
نـیـشـان د دات. یا لـ ئـدای کـر کـردن لـ یـکـک یا لـ چـنـد بـوار کـی
دـر بـیـندا، تـوانـای نـیـشـانـدانـی هـی."

بـ کـورتـی، بـهـر تـوانـای کـی جـیا واز و ئـامـاد یـی کـی رـمـکـی
نـا ئـاسـایـی لـ لای کـسی بـهـر مـنـد. د شـت تـوانـای کـی بـمـاو
بـت یا و رگـیـرا و بـت. تـوانـای کـی ئـقـی بـت یا تـوانـای کـی
جـسـتـی بـت.

نـیـشـانـکـانـی مـنـدا ی بـهـر مـنـد

لـوانـی بـپـرسـن کـ چـن مـنـدا ی بـهـر مـنـد بـنـاسـن. نـیـشـانـکـانـی
مـنـدا ی بـهـر مـنـد زـرن، ئـمـانـی خـوار و بـ کـورتـی بـشـکـن
لـ نـیـشـانـکـانـی بـهـر مـنـدی:

۱- مـنـدا ی بـهـر مـنـد و کـو مـامـسـتا دـرد کـون. لـ مـنـدا ی
مـامـنا و نـد، خـرا تـر و ئـاسـانـتر فـرد بـن و زانـستی و رـد گـرن، بـ
تـایـبـتـیـش لـ فـر بـوونـی زما نـدا بـهـر یـکـی بـاشـیـان هـی،

خاوانی وش و زاراوی کی زرن و دتوانن ل پکھانی رست دا سوودیان ل و ر بگرن و بکاریان بهنن. ب ئازادی و ئاسانی و جوانی و بویش و گوزارشت ل هزر و بیرک و راکانیان دک.

۲- منداانی بهرمند، کراوان، خددرخرن و خیان دبن پش و.

۳- خوینری خووگرتوون، همیش خولیا و شیدیای خویندن و گفار و کتبی بابت هم چشنن. ل خویندن و مست نابن و حزر ب زانینی زیاتر دک.

۴- ئرک کانی قوتابخانان، ل ما و دا ب خرای و ب ئسانی جیددکن و پشت ب تواناکانی خیان دبستن.

۵- کم ای تین و ب های زیرکیان و، هاویتی و ئاشنای تی لگ کسانی تم گورتر ل خیان دک. ریحی یارم تی و هاوکاری و دادپروریان هم.

۶- ب و و متمان ی کی زریان ب خیان هم. همردم هیوادار و گشبین، بوین و دودینن. هم وستی ئرانیان هم. خاوانی ئیراد ی کی به زن و ئستم بوونی نیی ل لایان. نوخواز و داهنر و ئزموونخوازن. ل گفتوگ و قس کردن شرم ناکن.

۷- زر دپرسن و زوو تدگن و همردمیش و ای دوی زانین و راستیی کان.

۸- ب شواز کی نو و ناواز، توانای چار س رکردنی گرفت و کشکانیان هم.

۹- خاوانی خیا کی برز و فراوانی نئاسایین. چیر کی خیا ئام ز دگن و. ب ورد کاریپ کی زر و، باس ل داهنن و ل جیهان خیا یی کان دک.

۱۰- دیان ب کار رتینی دووبار کانی رزان دناک و. و ای دوی داهنن و ئافراندن و پشک وتن.

۱۱- جوانخوازن و حزیان ل چژی جوانیی. ل روو جوان کانی شت کان دوانن.

۱۲- منداانی بهرمند توند و دمارگیر نین، میان وون. ئامادی کی زیاتریشان ب دانان ب هم کانیاندا هم. رزیش ل دایکان و باوکان و ل مام ستاکیان و ل هاو کانیان و ل کسانی تر دگرن. رای جیاواز قبوو دک و هستی کس بریندار ناکن.

۱۳- خاوانی هست و س زن، همردمیش گشبین و هیواخواز و کندن درن ب گیشن ب هیوا و ب ئامانج کانیان. ل لایان ناکر و ئستمیش بوونیان نیی.

۱۴— سرنج وردن و زوو تـدـگـن و دانامـنن و خـرا وـامی
پرسیارـکان دـدـنـو.

۱۵— بـ هـی زیرـکی و باـدـستی و بـهرـمـندیانـو، حـز بـ
را بـری و پـشـنگی و بـ سـرکردایـتیکردنی هاوـکانیان دـکـن.

۱۶— لـ تـمـنـکی بچوکدا فـری قسـکردن دـبن و زووش پـ دـگرن،
زووش فـری خوـندنـو و نووسین دـبن. لـ قوتا بخانـشدا لـچاو
هاوـ خوـندکارـکانیانـو کـ بـهرـمـند نین و ئاسایین، ئـمان
ئاست بـرزترن و نمرـکانیشیان لـ وانـکاندا باـاترن.

۱۷— رووخـشن و حـزبان لـ گفتوگـ و سوعبـت و لـ قسـکردن و
لـکدانـو یـ.

۱۸— خاکین و زیادـیی ناکـن و خـیان هـناکـشن و کـمتر
شانازی بـ خـیان و بـ کارـکانیانـو دـکـن.

۱۹— حـزبان لـ و یارییانـی کـ ئاسان نین و پـویستییان بـ
بیرکردنـوی قوو و بـ یاسا هـ یـ. وـکوو یاریی شـترنج و
یاریی هـوـشاندنـو و پـکـوـنانی شتـکان.

۲۰— تـندروستیـکی باش و تـنـکی بـهـزبان هـ یـ.

۲۱— توانایـکی باشیان لـ گوزارشـکردن لـ هزر و لـ خـیا و لـ
بیرـکـکانیان هـ یـ. توانای رـخنـگرتنیشیان لـ خـیان هـ یـ.

رـی خـزان لـ گـشـکردنی بـهرـی منداـان

(بلـوم) لـ و باوـوـدایـ، کـ خـزان رـوـکی گـرنگی لـ
پـکـهـنـانی بـهرـی منداـدا هـ یـ. گـر خـزان هانی منداـوـکی
نـدات و بـهرـکانی بـ هـند نـزانـت و رـز و پـزانینی بـ
توانـاکانی منداـ بـهرـمـندکـی نـبـت و لـ ماـوـدا
کـشوهـوایـکی گـنجاوی گـشـکردنی و پـشـکـوتنی بـ نـوـخـسـنـت،
بـهرـکانی منداـوـکی بـ کپی و پـنـگخواردوویی و شاراوـیی لـ
دـروونیدا دـمـنـو و دـریان نا بـت.

هـریـکـش لـ (گینسـرگ) و (هاریسـن) یش، جـخت لـسـر ئـو و
دـکـنـو، کـ تا ئـمـش بـشـکی زـری خـزانـکان نا بـدن لـ
گـرنگی رـیان، لـ دـزینـوی منداـانی بـهرـمـند.

یـکـم هـنگاو کـ پـویستـ دایک و باوکی منداـ بینـ بـ دیاریکردنی
منداـوـکیان، ئایا بـهرـمـند یا ئاسایـ. ئـو یـ کـ لـ لایـن
دـرووناسـکی پـسـری مـوـتـپـدراوـو، منداـوـکیان
هـسـنگـندرـت، کـ شارـزایی و ئـزموونی مامـکردنی لـگـ
منداـانی بـهرـمـندا هـ یـ.

مامـستا کانیش رـوـکی گـرنگیان لـ دـزینـوی قـوتابییـ

بهرم‌مندکانیان هم‌ی. ل میان‌ی سرنج و
تبینیدکانیان، ل کاتی وتن‌وی وان‌کانیاندا. دتوانن
مندا بهم‌مندکانیان بناسن و ئوش بزائن ک توانا و
بهرم‌کانیان ل چی بوارک دای.

چنیی‌تی مام‌کردن لگ‌مندانی بهم‌مندندا
۱- پویست‌ئو‌ی دایکان و باوکان، گرنگی و بای‌خی
بهرم‌ندی بزائن و بگ‌ش‌کردن و هاندانی مندائکانتان
بیق‌زن‌و.

۲- بوار و ک‌شوه‌وای‌کی ه‌من و گونجاو ب مندائ
بهرم‌مندکانتان ب‌خس‌نن. کاتک ک دپان‌وت‌شت‌ک
داب‌نن یا بیر ل باب‌ت‌کی دیاریکراو د‌ک‌ن‌و.

۳- ل و بوارانی ک مندائکانتان بهم‌ریان تپاندا ه‌ی،
هانیان بد‌ن ک متمان‌یان ب تواناکانی خ‌یان ه‌بت. توانای
ئ‌نجامدانی کاری گ‌ور‌یان ه‌بت. چونک متمان‌ و
ب‌واب‌خ‌بوون، ه‌کار‌کن ب د‌رخستنی توانا و بهم‌هر
متبوو و شاراو‌کانیان.

۴- دابینکردنی کتب و گ‌فاری باب‌ت ه‌م‌م‌نگ‌ی ب‌سوود، ب
پ‌ی ت‌م‌نی مندائ بهم‌مندکانتان. ک ل میان‌ی
خو‌ندن‌و‌پاندا، خ‌پ‌یان فراونتر د‌کن و ئیلهام و م‌یل‌کی
زیاتریان ب داه‌ن‌ان و ئافراندن د‌بت. ل ما‌وشدا
کت‌بخان‌یان ب داب‌ن‌ و ب کتب و گ‌فاری ه‌م‌م‌نگ‌ی گ‌نجاو
ل‌گ‌ ت‌م‌نیاندا، بیان‌از‌ن‌و.

ه‌رو‌ها دابین کردنی کار‌ست‌کانی ئ و یاریان‌ی ئار‌زوویان
ل‌پ‌ان ه‌ی. چونک یاریکردن ه‌کار‌کی گرنگ ب گ‌ش‌کردنی
بهرم‌ و توانا و ئار‌زوو‌کانی مندانی بهم‌هرم‌ند. ب
تایب‌تیش یاری‌ ز‌ینی‌کان ک پ‌ویستیان ب بیرکردن‌و
ه‌ی.

۵- ه‌رگیز ناب‌ت گ‌ت‌ ب توانا و ب خ‌پ‌ا و بیرو‌ا و
ب بیر‌ک‌کانی مندائ بهم‌مندکانتان ب‌کن و پ‌پ‌ان
پ‌ب‌کن یا گ‌ت‌ ب کار و ب پ‌ر‌ژ‌کانیان ب‌کن. گ‌ر
ساکاریشبن، ب‌ه‌ندیان بزائن. ئ‌گینا ب‌وا و متمان‌یان ب
خ‌پ‌ان نام‌ن‌ت و بهم‌هر‌کانیشیان د‌تاس‌ن و ل‌ناود‌چن.

۶- ه‌ند ک‌ش‌ بخ‌ن‌ ب‌رد‌م مندائ بهم‌مندکانتان، تا
بزائن چ‌ن بیریان ل‌د‌ک‌ن‌و و چی چار‌س‌ر‌کی گونجاو ب
چار‌س‌ر‌کردنیان داد‌ن‌.

۷- گ‌ان‌‌وی چیر‌ک ب مندانی ل پ‌ش نووستندا زیاتر
گ‌ش‌ ب بهم‌هر‌کانی مندانی بهم‌هرم‌ند د‌کن. ل‌ک‌پ‌ن‌و

تازکان ئووان سماند، ک گانوانو چیرک ب مندان زار ب سوود. ئو مندانان چیرکیان بیان گاونتو، ل قوتابخاندا زیرکترن ل ئو مندانان ک گووان ل چیرک ن بوو.

۸- راهنانی مندانانی بهرمند، ل سار ب دوستی به کاره نانی ئام سرکانی کمپیوتر و ئینت رنت و ئایپاد. ک ل میانانان و دتوانن زیاتر فربن و وربگرن و زیاتر گش به بهرم و ئارزووکانیان بکن.

۹- پویست قوتابخانکان رماکی گشتی ب ناسینی قوتابی بهرمندکانیان بکن.

ب جیاوازیان بزائن و پلی تایب تی و پرگرام و برنامی تایب تیان ب داب بژن.

۱۰- پویست ئو مام ستایانی ک وان ب پلی مندانانی بهرمند د ب ب و و، کرس و خولی تایب تیان ب بکرت و ب باشی رابه نرن، تا ل ل بار چ نیی تی مام ب کردن ل گ مندانانی بهرمند هشار و شارزابن.

رزا شوان

ن رویج: ۲۳ / ئوکت بر / ۲۰۲۲